

Ortopedik anomalilerin görülme sıklığının araştırılması

Tansel Ünsaldı (1), Deniz Altaylar (2), Pınar Kaya (2)

Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Koyuncu Eğitim Sağlık Ocağına bağlı 17 köyde yaşayan 5068 kişiyi kapsayan bu çalışmada, Ortopedik anomalilerin görülme sıklığı ve bunların yaşlara, cinslere ve tiplere göre dağılımı araştırılmıştır. Bu çalışma ile Ortopedik anomalilerin görülme oranı % 3.1 olarak bulunmuştur.

Investigation Of The Incidence Of Orthopaedic Anomalies

In this work, the incidence of Orthopaedic anomalies and distribution per age, sex and type of 5068 persons living in 17 villages under the care of the "Koyuncu Health Training Central" of the Faculty of Medicine, Cumhuriyet University, Sivas have been investigated.

As a result of this investigation,

%.

Doğuştan Ortopedik anomalilerin oluşumu uzun zaman mekanik nedenlerle açıklanmaya çalışılmıştır. Daha sonra doğmalık anomalilerin oluşumunu etkileyen çok çeşitli faktörlerin olduğu anlaşılmıştır. Günümüzde genetik ve embriyonik travmaların etkileyici olduğu bilinmektedir. Genetik, etken, yumurta ve sperm kromozomlarındaki genler yoluyla geçişi sağlar. Bazı genler özel anomalilerin karakteristik özelliklerini taşırlar. Bu geçiş Mendel yasalarına göre olur. Dominant özellik gösteriyorsa, doğacak çocukların çoğunda hastalık vardır. Resesif ise, anomali daha az oranda görülür.

Bebeğin anne karnında iken etkilendiği birçok embriyonik travma faktörü vardır. Özellikle embriyonik dokuların farklılaştığı ilk haftalarda, embriyo dış etkenlere karşı çok duyarlıdır (1,2).

Dünyanın birçok yerinde yapılan araştırmalarda, doğuştan olan Ortopedik anomalilerin ırklara, ülkelere ve çevre şartlarına göre değişik oranda görüldüğü ortaya konulmuştur. Bu farklı oranlar, bölgelerin sosyo-ekonomik durumu, yaşama biçimi, beslenmedeki değişik özellikler ve doğa şartlarına bağlıdır (2,3,4).

Ortopedik sakatlıkların bir kısmı doğmalık değil, edinseldir. Bu grubun büyük bir kısmı, travmatik orijinli (kırık, çıkık sekereleri) sakatlıklardan oluşur. Osteomyelit, septik artirit sekelleri de sayılmadan geçilmemelidir.

Çalışmamız Sivas ilinde bu konuda yaptığımız dördüncü araştırma oluşturur. Birinci çalışma pediatri anabilim dalıyla birlikte yapılmış ve yeni doğanlarda, konjenital ortopedik anomaliler araştırılmıştır (5). İkinci çalışmamızda Sivas İli merkezindeki tüm ilkokul öğrencilerinde doğuştan alt ve üst ekstremitel anomalileri araştırılmış-

tır (6). İkinci çalışmamızda Sivas ili merkezindeki tüm ilkokul öğrencilerinde doğuştan alt ve üst ekstremitel anomalileri araştırılmıştır (6). Üçüncü araştırmamız ise, Sivas İli merkez ilkokul öğrencilerinde pes planus oranının tespiti çalışmasıydı (7).

Bu çalışmalarda amaç; ilimizde ilgili bilgi edinmek ve bu bilgileri aktarmaktır.

Gereç ve Yöntem

Çalışmamız, 14 Temmuz-29 Ağustos 1986 tarihleri arasında yapılmıştır. Cumhuriyet Üniversitesi Koyuncu Eğitim ve Sağlık Ocağına bağlı, 17 köyde yaşayan 2547 kadın, 2521 erkek olmak üzere toplam 5068 kişiyi kapsamaktadır.

Her köyde evler gezilip, ev sakinleri tek tek muayene edildi. Her kişi için bir anket formu düzenlendi. Özürlü olanların tedavi görüp görmediği sorgulamada araştırıldı.

Bulgular

Toplam 5068 kişiden 159'nda Ortopedik rahatsızlık bulunduğu anlaşıldı. Buna göre görülme sıklığının % 3,1 olduğu hesaplandı. Olguların 58 (%36,4)'i erkek, 101 (%63,6)'i ise bayandı. Ortopedik rahatsızlıkların tipi ve cinsleri göre dağılımı tablo 1'de görülmektedir.

Tablo 1'de görüldüğü gibi, en çok pes planus (% 1,85), DKÇ (% 0.57) ve Sindaktili (% 0.29) olgusuna rastlanılmıştır. Bir olguda Sindaktili ve pes planus birlikte bulunuyordu.

Gözlenen Ortopedik hastalıkların, üst ve alt ekstremitelere göre dağılımları tablo 2'de görülmektedir. w

(1) Cumhuriyet Ü. Tıp F. Ortopedi ve Travmatoloji Anabilim Dalı Docenti.

(2) Cumhuriyet Ü. Tıp F. Dönem VI. İtern Öğrencileri.

Rahatsızlığın Tipi	Kadın	Erkek	Toplam	% Oranı
Tortikolis	1	3	4	% 0.07
Brakidaktili	2	—	2	% 0.03
Sindaktili	7	8	15	% 0.29
D.K.Ç.	26	3	29	% 0.57
PEV (Çarpık ayak)	1	4	5	% 0.09
Pes Planus	58	36	94	% 1.85
Hallux Valgus	2	1	3	% 0.05
Digitus Minimus Varus	1	1	2	% 0.03
Genu Recurvatum	1	—	1	% 0.01
Serebral Palsy	1	1	2	% 0.03
Kraniosynostoz	1	—	1	% 0.01
Sindaktili + Pes Planus	—	1	1	% 0.01
T O P L A M	101	58	159	

Tablo 1: Ortopedik Hastalık Tipleri ve Cinslere Göre Dağılımı

Ekstremiteler	Olgu Sayısı	(%)
Üst	4	(2,65)
Alt	147	(96)
Üst ve Alt	2	(1,35)
T O P L A M	153	(100)

Tablo 2

Hastalık	Olgu Sayısı	Yakın Akrabalık (anne-baba)	%'si
Tortikolis	4	—	—
Brakidaktili	2	2	1.25
Sindaktili	15	6	3.77
DKÇ	29	6	3.77
PEV	5	2	1.25
Pes Planus	94	17	10.69
Hallux Valgus	3	3	1.88
Digitus Minimus Varus	2	—	—
Genu Rekurvatum	1	1	0.62
Serebral Palsy	2	2	1.25
Kraniosinastoz	1	—	—
Sindaktili + Pes Planus	1	—	—
T O P L A M	159	39	% 24.52

Tablo 3: Ortopedik Anomalilerin Akrabalık İlişkilerine Göre Dağılımı

Tablo 2'de görüldüğü gibi, üst ekstremitelerde 4, alt ekstremitelerde 147 ve 2 olguda karışık tutulma olduğu belirlenmiştir. Tortikolis, serebral palsy ve Kraniosynostoz olguları bu değerlendirmeye alınmamıştır.

Ortopedik rahatsızlığı bulunan 159 olgunun akraba ilişkileri tablo 3'de görülmektedir.

Görüldüğü gibi, Ortopedik rahatsızlığı bulunan 159 olgudan, 39'unda anne-baba arasında yakın akrabalık bulunduğu tesbit edildi. Bunun dışında 33 anne-baba arasında uzak akrabalık bulunduğu anlaşılmıştır. Toplam olgu sayısındaki yakın akrabalık oranı % 24.52 olarak hesaplandı.

Tartışma

Çalışmamız kapsamındaki 5068 kişinin 159'da Ortopedik anomali bulunduğu anlaşıldı.

Bunlar toplam gerecimizin % 3.12'ni oluşturmaktadır.

1979-81 yılları arasında, Kayan, Gültekin ve Ünsaldı'nın yaptıkları müşterek çalışmada yeni doğanlarda doğuştan Ortopedik anomalilerin görülme insidansı % 3 olarak bulunmuştur (5).

Çalışmamızda, Ortopedik anomalili çocukların anne-baba arasındaki akrabalık araştırılmış ve % 24.52 oranında akrabalık bulunduğu anlaşılmıştır. Say ve arkadaşları, doğuştan Ortopedik anomalili çocukların % 21.4'nün akraba evliliklerinden dünyaya geldiklerini saptamışlardır (8).

Pes planus en çok görülen Ortopedik rahatsızlık olmuştur. Görülme sıklığı % 1.8 olarak hesaplanmıştır. Ünsaldı ve Kocaoğlu, Sivas merkezindeki ilkokullarda pes planus görülme oranını % 2.27 olarak bulmuşlardır (7).

Çalışmamızda D.K.Ç. 29 olgu ile ikinci sırada

yer almıştır. Buna göre görülme sıklığı % 0.5 olarak hesaplandı. Bayındır ve Özdemir'in çalışmalarında bu oran % 0.2-0.4 arasında idi. Bilindiği gibi D.K.Ç. kız çocuklarında daha çok görülmektedir. Olgularımızın 26'sı kadın 3'ü de erkekti. Buna göre kızlarda 8.6 defa daha çok görüldüğü anlaşıldı. Toplam olguların 4'ünün doktora başvurduğu öğrenildi. Bir tanesi konservatif, bir tanesi Cerrahi tedavi görmüştü. İki olgu cerrahi yolla tedavi yaşını geçirdiğinden hiçbir tedavi uygulanamadı. Buna göre, 27 olgunun hiçbir tedavi görmediği (% 93.1) anlaşılmıştır.

Sivas İli merkezine ortalama 80 km uzaklıktaki insanların sakat yaşamayı tercih etmeleri ve bu insanlara ulaşamamamız, sağlık sorunumuzun ne denli büyük olduğunu göstermektedir.

Sindaktili 16 olgudan 12'sinin ayakta, 2'nin elde ve 2'nin de hem elde hem de ayakta olduğu anlaşıldı. 6 olguda anne-baba akrabalığı vardı. Erkeklerde 1.2 kat fazla idi. Say sindaktili görülme oranı % 0.1 (8). Ünsaldı ve Savaş (6) % 0.01 olarak bildirilmişlerdir. Bu çalışmamızda ise sindaktili görülme oranı % 0.2 olarak bulunmuştur.

Çalışmamızda 5 PEV'lu olguya rastlanmıştır. 4'dü erkek, 1'i de bayandı. 3 olgu bilateral idi. Sivas Merkez İlkokullarında yaptığımız çalışma-

da ise 10 olgunun 4'ünde bilateral 6'sı tek taraflı idi (6). 5 olgunun 3'ncü doktora başvurmuş, ikisinin ameliyat olduğu 1'nin tedaviyi kabul etmediği anlaşılmıştır. PEV ayak anomalilerinin % 95'ini oluşturmaktadır. Ortalama bin canlı doğumda 1 veya 2 olguya rastlandığı bildirilmiştir (9,10,11).

Diğer olguların sayıları az olduğundan tartışılmamıştır.

Sonuç

1- Bölgemizi tanımak amacıyla yaptığımız bu çalışmayla, özellikle ülkemizin kırsal kesimlerinde hastaların acil dışında hekime pek başvurmadıkları, doğuştan olan anomalilerde halkımızın kaderci olduğu anlaşılmıştır. Çocukunu tedavi ettirmeyen aileye müdahale edilmeli, tedavi ettiremeyen ailenin çocuğunu devlet tedavi ettirmelidir.

2- Ortopedik anomalilerin görülme oranı % 3.1 olarak bulunmuştur.

3- Pes planus görülme oranı % 1.8 DKÇ görülme oranı % 0.5, Sindaktili % 0.2 oranında gözlenmiştir.

4- Ortopedik anomalili 159 olgunun 39'da (% 24-52) yakın anne-baba akrabalığı bulunduğu anlaşılmıştır.

Kaynaklar

- 1- Turek, L.S.: Ortopedi, İlkeleri ve Uygulamaları, (Çeviri, Ege. R.) cilt, 1: 247-339, Yargıçoğlu Matbaası, Ankara, 1980.
- 2- Crenshaw, A.H.: Campbell's Operative Orthopaedics, Vornule: C.V. Mosby Company, Saint Louis, 1971.
- 3- Tachdjian, M.O.: Pediatric Orthopedics, Volume I: 64-229, W. B. Saunders Company, Philadelphia-London-Toronto, 1972.
- 4- Özdemir, N.: Doğuştan Kalça Çıkığında Genetik Bir Araştırma. V.Millî Kitapları. S. 55, 1978.
- 5- Kayan, A., Gültekin, A., Ünsaldı, T.: Yeni Doğanlarda Ortopedik Konjenital Malformasyonların Görüldüğü Sıklığı. Cumhuriyet Üni. Tıp Fakül. Dergisi. s:4: 125, 1984.
- 6- Ünsaldı, T., Savaş, N.: İlkokul Öğrencilerinde Çeşitli Konjenital Malformasyonların Görülme Sıklığı, Acta Orthopædica et Traumatologica Turcica Cilt, XVIII, Sayı, 4: 187, 1983.
- 7- Ünsaldı, T., Kocaoğlu, V.: İlkokul Öğrencilerinde Düz-tabanlı Deformitesinin Görülme Sıklığının Araştırılması. Acta Orthopædica et Traumatologica Turcica, Cilt, XVIII, Sayı 1: 37, 1984.
- 8- Say, B.: Türk Halkında Çeşitli Konjenital Malformasyonların Görülme Sıklığı, Hacettepe Üniversitesi Yayınları No-C-12, 1971.
- 9- Eroğlu, O.: Doğuştan PEV ve Cerrahi Tedavisi, V. Millî Türk Ortopedi ve Traumatoloji Kongre Kitabı. S: 481, 1978.
- 10- Steward, S.F.: Club-Foot: Its incidence, Cause and treatment: anatomical physiological study, J. Bone Joint Surg. 33-A: 577, 1951.
- 11- Turco, V.J.: Clubfoot Churchill Livingstone, New York-Edinburgh-London and Melbourne, 1981.